

Protocol sociale veiligheid 2022-2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Belang van een protocol voor sociale veiligheid	3
1.2 Uitgangspunten	3
1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling	3
1.4 Leerlingvolgsysteem	3
2. Begripsomschrijving	4
2.1 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	4
2.2 Rolverdeling bij pesten	4
3. Aanpak	5
3.1 Preventief	5
3.2 Curatief	7
3.3 Adviezen voor ouders	8
4. Organisatie	10
4.1 Contactpersonen	10

1. Inleiding

1.1 Belang van een protocol voor sociale veiligheid

Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd. Met behulp van dit protocol laten we zien hoe we er samen een fijne school van maken voor iedereen. Alle regels en afspraken die de school hierover heeft kunt u terugvinden in dit protocol.

1.2 Uitgangspunten

Basisschool de Klepper is een fijne school, met een veilig pedagogisch klimaat.

* Op onze school mag iedereen zijn wie hij/zij is. Iedereen is uniek en daarom accepteren wij verschillen. Iedereen hoort erbij, hij, zij, ik en jij.

* Wij geloven in de kracht van preventief handelen, daarom zetten wij, naast onze pedagogische bagage en sociaal-emotionele expertise, de methode Kwink in om ervoor te zorgen dat de regels van een fijne groep duidelijk zijn voor iedereen en dat ernaar gehandeld wordt door alle leerlingen.

* Mocht pesten toch voorkomen, ondanks de preventieve aanpak, handelen wij als school curatief. Wij zijn tegen pesten en willen dat dit zo min mogelijk aan de orde is.

1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling hanteren wij de methode Kwink. Kwink is een online methode voor sociaal-emotioneel leren (SEL), inclusief burgerschap en mediawijsheid, voor groep 1 t/m 8 van het primair onderwijs. Kwink biedt een doordacht SEL-programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Praktisch, leuk en altijd actueel. Kwink is gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep.

1.4 Leerlingvolgsysteem

Groep 1/2: KJK! is een digitaal instrument waarmee je de ontwikkeling van jonge kinderen volgt. KJK! is een werkwijze die leraren en pedagogisch medewerkers ondersteunt bij het observeren, registreren en stimuleren van de ontwikkeling van jonge kinderen tussen 0 en 7 jaar.

Hierbij wordt gekeken naar basiskenmerken, betrokkenheid en aanwezigheid van factoren die een risico kunnen vormen voor de ontwikkeling. Daarnaast kijk je naar de ontwikkeling van de sociaal emotionele ontwikkeling, taal, rekenen en motoriek.

Groep 3 t/m 8: Wij gebruiken de monitor van Kindbegrip om zicht te krijgen op de sociale veiligheid in de groep en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. In oktober en april van elk schooljaar is er een meting. Hierbij vullen de leerkrachten vragenlijsten in rondom de thema's 'leer- en leefklimaat' en 'sociale vaardigheden'. Onze leerlingen van de groepen 5 t/m 8 vullen ook vragenlijsten in. Aan de hand van de verzamelde data wordt een rapport gemaakt dat een beeld geeft van het klimaat in de groep. Op basis van deze informatie ondernemen wij, mocht het nodig zijn, gerichte acties om te zorgen voor een fijnere sfeer.

2. Begripsomschrijving

2.1 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

We spreken van plagen als kinderen **geen machtsverschil** is tussen de kinderen en geen van de betrokkenen het gedrag ervaart als bedreigend of echt vervelend. Plagen is **incidenteel** en gebeurt op **basis van gelijkwaardigheid**. Het is heel normaal voor kinderen om eens een keer te plagen en is onderdeel van de omgang met elkaar. Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. **Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een **machtsverschil**. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden

- * Fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- * Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;
- * Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- * Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;
- * Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Instagram, Snapchat en WhatsApp.

2.2 Rolverdeling bij pesten

In een peestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol *hebben*, maar zich *gedragen* op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn:

- * Pester: initiatiefnemer van het pesten;
- * Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;
- * *Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;*
- * Slachtoffer: het gepeste kind;
- * Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer;
- * Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.

3. Aanpak

Basisschool de Klepper probeert een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

3.1 Preventief

Kwink-lessen

De Kwink-lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. De lessen zullen de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen stimuleren die ze nodig hebben om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren. De lessen uit het Kwink-programma zijn onderverdeeld in thema's, zoals gevoelens, iedereen is uniek en herken pesten. Elk leerjaar heeft gelijktijdig dezelfde thema's, maar de invulling is afgestemd op de behoefte en belevingswereld van het kind. We laten tijdens elk schooljaar alle thema's terug komen, zodat alle onderwerpen die kunnen bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat aan bod zijn gekomen. Kwink zit verweven in ons sociaal-emotioneel aanbod in de klas. Leerkrachten werken buiten de methode, ook op een andere manier aan dezelfde doelen, of andere zaken die op dat moment aandacht nodig hebben. Elke klas vraagt immers om een aanpak op maat. Zo zijn de kinderen vaak onbewust aan het 'Kwinken'.

Gouden weken

De start van het schooljaar (tot de herfstvakantie) is een belangrijk moment voor een groep. De eerste weken bepalen het succes voor de rest van het jaar. Ontwikkelt een groep zich tot een positieve, neutrale of negatieve groep? Door focus te leggen op de groepsvorming, het samen stellen van normen en het inzetten van coöperatieve werkvormen, wordt de basis gelegd voor een fijn schooljaar. In deze weken wordt er naast de gebruikelijke afspraken, zoals je vinger opsteken bij een vraag, ook gewerkt aan omgangsregels en normen, die betrekking hebben tot de sociaal-emotionele ontwikkelingen van kinderen. Hierbij kunt u denken aan het omgaan met verschillen binnen de groep (zowel didactisch als sociaal-emotioneel) en het erkennen en gebruiken van ieders kwaliteiten.

Week tegen pesten

Pesten voorkomen doe je het hele jaar, actief. Door aan het begin van het schooljaar mee te doen met de Week Tegen Pesten zet je alvast de positieve toon voor het komende schooljaar.

De Week Tegen Pesten wordt ieder jaar in september georganiseerd door Stichting School & Veiligheid. Elk jaar heeft de week een ander thema.

Rots & Watertraining

Rots & Water is een sociale competentietraining. Dit betekent dat er positieve sociale vaardigheden aangeleerd worden, die ze bijvoorbeeld kunnen toepassen bij een ruzie op het schoolplein. Hierbij wordt gewerkt aan doelen als: sociaal-initiatief (initiatief nemen), sociale-flexibiliteit (omgaan met verandering), sociale-autonomie (gevoel voor eigenwaarde), impulsbeheersing (denken dan doen), inlevingsvermogen (hoe ervaart een ander het). Rots & Water wordt bij ons op school schoolbreed ingezet. Wij geven dit vorm door de kinderen in groep 5 de basiscursus aan te bieden. De andere groepen krijgen ofwel een voorprogramma of een herhaling- en verdiepingsprogramma van een aantal trainingen. Gedurende het jaar worden er door de eigen leerkracht schoolbreed werkvormen aangeboden, rondom een centraal thema. In het team bezitten vier leerkrachten expertise binnen Rots & Water. Deze kennis en kunde worden tijdens studiedagen overgedragen aan de andere leerkrachten.

pestbrievenbus

Kinderen kunnen in het geval van ongewenste situaties een briefje in de 'pestbrievenbus' stoppen. De pestcoördinator kiest naar gelang de situatie voor een passende actie. Op deze manier willen we pestgedrag in een vroeg stadium in de kiem smoren. De kinderen kunnen het natuurlijk ook melden bij hun leerkracht.

Contact met ouders

Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. Om ouders mee te nemen in de ontwikkeling van een positief sociaal klimaat, delen wij waar wij mee bezig zijn op het gebied van sociaal-emotionele leren. Zo wordt er vier maal per jaar een 'koelkastposter' van Kwink doorgestuurd. Op de poster staat overzichtelijk samengevat wat er de komende periode behandeld gaat worden. Daarnaast staan er stellingen en doe-opdrachten om thuis aan de slag te gaan.

Bij de basiscursus van Rots & Water nemen wij ouders mee, door vooraf een informatieve presentatie te delen, zodat zij weten waar hun kind de komende tijd mee aan de slag gaat. Na elke training wordt er een samenvatting doorgestuurd, met eventuele uitleg over opdrachten thuis.

Wij zien namelijk de ouders als partner, met een gedeelde verantwoordelijkheid om de kinderen een goede basis te geven, voor de rest van hun leven. Om deze reden stellen wij een hoge ouderbetrokkenheid zeer op prijs.

Mediawijsheid

Bij onze school vinden we het belangrijk dat kinderen mediawijs zijn. We schenken daarom aandacht aan mediawijsheid om kinderen te leren veilig en verantwoord om te gaan met o.a. social-media. In de snel veranderende digitale wereld is het essentieel om te begrijpen hoe je jezelf online kunt beschermen en respectvol kunt communiceren. Door mediawijsheid te integreren in ons aanbod, investeren we in de digitale veiligheid en het welzijn van onze leerlingen, zodat zij met vertrouwen en kennis de mogelijkheden van moderne media kunnen verkennen.

Rol van de ouder

Veel pestgedrag vindt plaats buiten school om. Het kan daarom lastig zijn voor school om de waarheid boven tafel te krijgen en actie te ondernemen. Om deze reden is het belangrijk dat ouders hierin hun verantwoordelijkheid nemen. Dit is naar ons inziens tweeledig. Enerzijds is het belangrijk om aan de weerbaarheid te werken van uw eigen kind. Een kind wat sociaal weerbaar is, zal beter voor zichzelf kunnen opkomen en weet beter het onderscheid te maken tussen plagen en pesten. Het zal ook minder onder de indruk zijn, als er iets voorvalt. Anderzijds is het belangrijk om het gesprek aan te gaan met hun kind, wanneer uw kind vertelt over een ongewenste situatie. Het is een logische reactie om meteen de kant van uw kind te kiezen, maar probeer samen de situatie te analyseren, waarbij u oog heeft voor het gedrag van de ander, maar ook uw eigen kind.

Daarnaast is er de afgelopen jaren veel veranderd als het gaat om digitale mogelijkheden. Dit biedt kansen, maar heeft zeker ook minpunten. Zo wordt er wereldwijd steeds meer digitaal gepest, via Instagram en andere vormen van social-media. Hier hebben wij weinig zicht op, maar wij nemen dit echter wel zeer serieus! Het is een vorm van pesten, waarbij de pester de gepeste niet fysiek ziet, maar vanuit zijn eigen veilige omgeving zeer kwetsende dingen kan zeggen. Kinderen overzien de gevolgen van de hun daden nauwelijks, maar kunnen blijvend trauma veroorzaken. Wij zouden u daarom willen vragen om het gesprek aan te blijven gaan met uw kind, waarbij u zicht krijgt op wat uw kind online doet en samen bespreekt op welke wijze het internet veilig gebruikt kan worden.

3.2 Curatief

Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- * Gebeurt het met opzet (intentioneel)?
- * Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?
- * Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?
- * Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

Handelen bij pestgedrag

Bij vermoeden van pesten

Het kan zijn dat er pestgedrag wordt gemeld, zonder dit is waargenomen door een leerkracht. In dit geval is het belangrijk dat de situatie goed belicht wordt vanuit verschillende perspectieven, door middel van observaties en kindgesprekken. Daarnaast wordt er in de desbetreffende klassen extra aandacht besteedt aan pesten en machtsmisbruik in het SEO-aanbod. Hierbij worden de kinderen op hun rol en verantwoordelijkheid gewezen, als het gaat om pesten in de groep. Ook als ze zwijgende toeschouwers zijn. Hierbij gaan we uit van een constructieve, positieve aanpak, waarbij een gewenste situatie geschetst wordt met de groep.

Bij signalering van pesten

Als er op basis van onze definitie van pesten, daadwerkelijk sprake is van pestgedrag, dan pakken wij dit gedrag direct aan. Deze methode wordt toegepast als een leerkracht of ander personeelslid duidelijk pestgedrag signaleert. In dit geval wordt er op de volgende manier gehandeld:

De school:

- * neemt stelling, voert een gesprek met de klas over pesten in het algemeen. In dit gesprek worden leerlingen gestimuleerd duidelijk stelling te nemen tegenover pesten;
- * vraagt aan de pester naar zijn of haar bedoelingen in een gesprek;
- * probeert te voorkomen dat er een zwijgende of meelopende middengroep ontstaat of blijft bestaan door:
 - kinderen te stimuleren een gepeste leerling te steunen;
 - te proberen de pester het pesten te laten stoppen;
 - geeft hulp aan het gepeste kind, de pester, de zwijgende/ groep, de betrokken leerkracht en de ouders en verzorgers (van het gepeste kind én de pester);
 - licht diezelfde dag de ouders en verzorgers in van het gepeste kind en de pester.

De ouders en verzorgers:

- * tonen hun ongerustheid; benoemen gevolgen;
- * werken mee aan verbetering.

Sancties

Bij eerste vaststelling van (langdurig) pestgedrag

De school:

- *laat de pester welgemeende excuses aanbieden aan het gepeste kind (in bijzijn van leerkracht);
- *laat pester een duidelijke belofte doen, waar hij eventueel later op aangesproken kan worden;
- *informeert direct de ouders/verzorgers van de pester en het gepeste kind.
- *maakt een notitie van het vooral in het leerlingendossier (Parnassys).

De ouders/verzorgers:

- *bespreken het voorval thuis met het kind;
- *ondersteunen een eventuele sanctie van de school.

Herhaaldelijk pestgedrag

Vanuit onze optiek is er geen kant-en-klare aanpak en wij vinden dat elke situatie op zich beoordeeld moet worden, naar ernst. Dat gezegd hebbende, zullen er passende sancties getroffen worden ten behoeve van de veiligheid op school. Hierbij kunt u denken aan uitsluiten van activiteiten, schorsing of inschakelen van externen.

3.3 Adviezen aan ouders

Een advies is altijd maatwerk. De hieronder genoemde adviezen moeten worden gezien als leidraad.

Adviezen voor alle ouders

- * Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- * Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- * Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- * Praat frequent met uw kind over school en over de relaties in de klas.
- * Geef af en toe informatie over pesten; wie doen het, wat doen zij en waarom?
- * Corrigeer uw kind als het anderen buitensluit of op een andere manier ongewenst gedrag laat zien.
- * Werk aan de weerbaarheid van uw kind.
- * Probeer ruzies/vermeend pestgedrag vanuit meerdere perspectieven te bekijken.
- * Geef zelf het goede voorbeeld.
- * Leer uw kind voor anderen op te komen.
- * Monitor het internetgebruik van uw kind.
- * Ga in gesprek over digitale veiligheid en online pesten.

Adviezen voor ouders van kinderen die pesten

- * Neem het probleem serieus.
- * Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- * Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Besteed aandacht aan uw kind.
- * Corrigeer het gedrag passend.
- * Draag bij aan de herstelaanpak vanuit school.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- * Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- * Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, lees boeken en bekijk **samen** met uw kind filmpjes over pesten.
- * Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met uw kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld; wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?

- * Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
 - * Stimuleer uw kind tot het doen van die dingen waarin het goed is en kan uitblinken.
 - * Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
 - * Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
 - * Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.
-
- * Wanneer uw kind buiten school gepest wordt, dan raden wij aan om dit ook met de leerkracht te communiceren.
 - * Wordt uw kind op de sportclub gepest door leeftijd- of klasgenoten, vraag dan de leiding aan het pesten aandacht te besteden en met de kinderen te bespreken dat ieder kind op de club veilig moet zijn.
 - * Als pesten niet op school gebeurt, maar bijvoorbeeld op straat, kunt u de ouders van de pester opbellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Ga in gesprek en probeer een open communicatie te handhaven, waarbij u de situatie vanuit meerdere perspectieven bekijkt. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.

Voor meer informatie willen we u graag doorverwijzen naar de Kiva oudergids. Deze gids bevat veel achtergrondinformatie en handelingsadviezen.

<https://www.kivaschool.nl/userfiles/site1/files/Oudergids.pdf>

4. Organisatie

4.1 Contactpersonen

Werkgroep Kwink

De werkgroep Kwink dient als het aanspreekpunt voor leerkrachten. Daarnaast coördineren zij de planning en oudercommunicatie. Het werkgroep bestaat uit de volgende werknemers:

-Celine Meeuwsen

Werkgroep Rots & Water

De werkgroep draagt zorg voor het Rots & Water aanbod, inclusief de basis cursus. Daarnaast coördineren ze planning en oudercommunicatie. De leden van de werkgroep zijn gecertificeerd.

De werkgroep bestaat uit de volgende werknemers:

-Rick de Wit

-Sharon de Laat

-Esmee Boudewijns

-Celine Meeuwsen

Pestcoördinator/vertrouwenspersoon

De pestcoördinator/vertrouwenspersoon is het aanspreekpunt voor collega's en kinderen. In samenspraak met de betrokkenen wordt er gekeken naar de juiste aanpak en naar gelang worden er acties aan verbonden.

-Rick de Wit

-Danique Gijsbers-Van 't Spijker